

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પંજાબ રાજ્ય

વિ.

મેસર્સ ગુરંદીતા મલ શાંતિ પ્રકાશ અને અન્ય

પ મે, ૨૦૦૪

[મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રાજેન્દ્ર બાબુ અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જી. પી. માથુર]

પંજાબ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ:

બજાર ફી પર ખરીદી વેરો લાદવાની-હાઈકોર્ટ દ્વારા મંજૂરી-અપીલ પર, યોજવામાં આવી:ખરીદનારે બજાર ફી ચૂકવવી પડે છે-વિક્રેતા માર્કેટજી ચૂકવવાની કાનૂની જવાબદારી હેઠળ નથી કારણ કે તેણે તેને ફક્ત ખરીદદાર વતી જમા કરાવવાની ફરજ છે-તેથી બજાર ફીને વેચાણની વિચારણાના ભાગ રૂપે ગણી શકાય નહીં-તેથી, વિક્રેતાને બજાર ફીના ઘટક પર વેચાણ વેરો

ચૂકવવાની કોઈ જવાબદારી નથી-રાજ્ય બજાર ફી પર ખરીદી વેરો વસૂલવાના વિષય પર કાયદાને સ્પષ્ટ કરવા માટે કૃષિ પેદાશ બજાર સમિતિ અધિનિયમ/વેચાણ કર અધિનિયમમાં સંબંધિત જોગવાઈઓમાં સુધારો કરી શકે છે.

શબ્દો અને વાક્યો:

'ટર્ન ઓવર' નો અર્થ પંજાબ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટના સંદર્ભમાં થાય છે.

આ અપીલમાં વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો તે એ આધાર પર હતો કે તે ટર્નઓવરનો ભાગ નથી.

અરજીઓ ફગાવી દેતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ:એકવાર ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું કે ખરીદદારની બજાર ફી ચૂકવવાની જવાબદારી છે અને તેના વતી બજાર ફી જમા કરવાની વિકેતાની ફરજ છે.ખરીદદાર અને, તેથી, ખરીદદાર પાસેથી તે જ અનુભૂતિ કરવા માટે, આવા વ્યવહાર પર બજાર ફી ચૂકવવાની વિકેતાની કાનૂની જવાબદારી નથી અને આમ બજાર ફીની રકમને વેચાણની વિચારણાના ભાગ તરીકે ગણી શકાય નહીં.બજાર ફીના ઘટક પર વેચાણવેરો ચૂકવવાની વિકેતાની કોઈ

જવાબદારી નથી એવો ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો નિષ્કર્ષ વાજબી છે.જો કાયદો સ્પષ્ટ ન હોય તો, કૃષિ પેદાશ બજાર સમિતિ અધિનિયમ અથવા વેચાણવેરાના અધિનિયમના સંદર્ભમાં કાયદામાં સુધારો કરવા માટે રાજ્ય માટે તે ખુલ્લું છે.

૧૨૫-G-H; ૨૬-A; C-DI

આનંદ સ્વરૂપ મહેશ કુમાર વિ. વેચાણવેરાના કમિશનર, (૧૯૮૦) વોલ્યુમ. ૪૬ વેચાણ વેરાના ૪૭૭ કેસોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

દીવાની અપીલીય ન્યાયક્ષેત્રસિવિલ અપીલ નંબર ૧૪૭૯૦-૧૪૮૦૩/૧૯૬૬.

સી.	ડબલ્યુ.	પી.	નંબર
૭૯૬,૯૮૭,૯૮૮,૧૦૭૯,૨૩૫૨,૨૩૫૩,૨૬૫૪,૨૯૧૭,૨૯૨૫ માં પંજાબ			
અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના તારીખના ૨૦.૫.૯૩ ના ચુકાદા અને			
આદેશમાંથી.૨૯૨૬, ૨૯૪૫, ૩૨૨૮, ૩૨૩૧ અને ૩૬૭૨/૧૯૯૩.			

અને

સી. એ. નંબર ૧૪૭૩૬,૧૪૮૧૦-૧૪૮૧૬/૧૯૯૬.

અપીલકર્તાઓ માટે એ. શરણ, એચ. એમ. સિંહ, કૌશલ યાદવ, અનિલ દુહા
અને આર. એસ. સૂરી.

પ્રતિવાદીઓ માટે પી. એન. પુરી અને કે. એલ. ગોયલ.

ચુકાદો વારંવાર.મુખ્ય ન્યાયાધીશ રાજેન્દ્ર બાબુ દ્વારા કોર્ટની કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી:

આ કિસ્સામાં વિચારણા માટે ઉઠાવવામાં આવેલો પ્રશ્ન એ છે કે શું બજાર ફીના ઘટક પર ખરીદી વેરો તે ટર્નઓવરનો ભાગ નથી તેના આધારે વસૂલ કરી શકાય છે.

ઉચ્ચ અદાલતમાં પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલી લેખિત અરજીઓ તેમની તરફેણમાં સમાપ્ત થઈ છે.તેથી વિશેષ રજા દ્વારા આ અપીલ કરવામાં આવે છે.

પંજાબ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ હેઠળ 'ટર્નઓવર' ને વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે જેમાં "આપેલ સમયગાળા દરમિયાન કોઈપણ વેપારી દ્વારા કરવામાં આવેલ વેચાણ અને ખરીદીની રકમ અને વેચાણના ભાગો અને ખરીદીની કુલ રકમનો સમાવેશ થાય છે, જે સામાન્ય વેપાર પ્રથા અનુસાર રોકડ ડિસ્કાઉન્ટ અને વેપાર ડિસ્કાઉન્ટ તરીકે માન્ય કોઈપણ રકમથી ઓછી હોય છે, પરંતુ તેમાં વેપારી દ્વારા માલના સંદર્ભમાં તે સમયે અથવા તેની ડિલિવરી પહેલાં કરવામાં

આવેલી કોઈપણ ચૂકવણીની રકમનો સમાવેશ થતો નથી".

માર્કેટિંગ રેગ્યુલેશન્સના સંદર્ભમાં આ જોગવાઈનું અર્થઘટન કરતા, ઉચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે વર્તમાન કેસોમાં કરવેરાની ઘટના એ છે કે જ્યારે ટર્નઓવર કરપાત્ર જથ્થા કરતાં વધી જાય છે, ત્યારે ખરીદનારે બજાર ફી ચૂકવવી પડે છે કારણ કે અપીલકર્તાઓ બજાર વિસ્તારની અંદર લાઈસન્સધારક હોય છે; કે આવી બજાર ફી તેમના દ્વારા વિકેતાઓને ચૂકવવામાં આવતી નથી; તેથી બજાર ફીની આવી રકમ વેચાણની વિચારણાનો ભાગ ન હોઈ શકે; કે અપીલકર્તાઓએ તેમના ટર્નઓવરમાં તેમના દ્વારા સ્થાનિક રીતે ખરીદવામાં આવેલી કૃષિ પેદાશોની ખરીદી કિંમતના ભાગ રૂપે બજાર ફીની રકમ બતાવવાની જરૂર નથી; કે આવી બજાર ફી તેમના માટે નથી. તે ખરીદી કરતી આકારણી અથવા ચુકવણી માટેના ટર્નઓવરનો એક ભાગ છે.

આ અદાલતે આનંદ સ્વરૂપ મહેશ કુમાર વિરુદ્ધ. ધ કમિશનર ઓફ સેલ્સ ટેક્સ, ૧૯૮૦ વોલ્યુમ. ૪૬ વેચાણવેરાના કેસો ૪૭૭માં, યુ. પી. કૃષિ ઉત્પાદન મંડી અધિનિયમ, ૧૯૬૪ની કલમ ૩-ડી (I) માં ઉલ્લેખિત ખરીદીના ટર્નઓવર પર અમુક ડીલરો પર લાદવામાં આવેલા વધારાના કરને સામાન્ય એજન્ટ દ્વારા ખરીદીમાંથી એકત્રિત કરીને ખરીદીના ટર્નઓવરમાં સામેલ કરી શકાય છે કે કેમ તે અંગે વિચારણા કરવાનો પ્રસંગ હતો. આ અદાલતે સમજાવ્યું હતું કે એવા ચાર સંજોગો છે જેમાં ટર્નઓવરનો સમાવેશ થઈ શકે છે અને તે છે, (i) જો ઉત્પાદન કમિશન એજન્ટ દ્વારા વેચવામાં આવે છે, તો કમિશન એજન્ટ ખરીદદાર પાસેથી

બજાર ફીની વસૂલાત કરી શકે છે અને તે સમિતિને ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે; (ii) જો કોઈ વેપારી દ્વારા ઉત્પાદન ઉત્પાદક પાસેથી સીધી ખરીદી કરવામાં આવે તો વેપારી સમિતિને બજાર ફી ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે; (iii) જો ઉત્પાદન અન્ય વેપારી પાસેથી વેપારી દ્વારા ખરીદવામાં આવે છે, તો ઉત્પાદન વેચતા વેપારીને ખરીદદાર પાસેથી જાણ થશે અને તે સમિતિને બજાર ફી ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે, અને (iv)) આવી પેદાશોના વેચાણના અન્ય કોઈ પણ કિસ્સામાં, ખરીદદાર સમિતિને બજાર ફી ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે.

પંજાબ કાયદો આનંદ સ્વરૂપ મહેશ કુમાર કેસમાં આ અદાલત દ્વારા ગણવામાં આવેલા કાયદાથી અલગ છે અને ઉચ્ચ અદાલતે કૃષિ પેદાશ બજાર સમિતિ કાયદાના અવકાશની યોગ્ય રીતે તપાસ કરી નથી.

કયા સંજોગોમાં બજાર ફી ચૂકવવાની છે તે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે અને એકવાર એવું માનવામાં આવે કે ખરીદદારની બજાર ફી ચૂકવવાની જવાબદારી છે અને ખરીદદાર વતી બજાર ફી જમા કરવાની વિકેતાની ફરજ છે અને તેથી, ખરીદદાર પાસેથી તેની વસૂલાત કરવી, આવા વ્યવહાર પર બજાર ફી ચૂકવવાની વિકેતાની કાનૂની જવાબદારી નથી અને તેથી બજાર ફીની રકમને વેચાણની વિચારણાના ભાગ રૂપે ગણી શકાય નહીં.તે ગંભીર રીતે વિવાદિત ન હોઈ શકે કે પંજાબ રાજ્યમાં આ કાયદાકીય સ્થિતિ હતી.

જો કાયદો સ્પષ્ટ ન હોય તો, કૃષિ પેદાશ બજાર સમિતિ અધિનિયમ અથવા

વેચાણવેરાના અધિનિયમના સંદર્ભમાં કાયદામાં સુધારો કરવા માટે રાજ્ય માટે તે ખુલ્લું છે કારણ કે આનંદ સ્વરૂપ મહેશ કુમાર કેસમાં આ અદાલતે સમજાવ્યું છે કે કયા સંજોગોમાં બજાર ફી ચૂકવવાની જવાબદારી ટર્નઓવરનો ભાગ બને છે. જ્યારે ઉચ્ચ અદાલતનો નિષ્કર્ષ એ છે કે સંબંધિત કાયદાની તપાસ કરવા પર, બજાર ફી ચૂકવવાની વિકેતા તરફથી કોઈ જવાબદારી નથી કારણ કે તે ચૂકવવાની ખરીદનારની ફરજ છે અને વિકેતા તેને ખરીદનાર પાસેથી અનુભવી શકે છે, ત્યારે બજાર ફીના તત્વ પર વેચાણ વેરો ચૂકવવાની કોઈ જવાબદારી ન હતી તે નિષ્કર્ષ વાજબી છે.

તેથી, અમને આ અપીલમાં કોઈ યોગ્યતા દેખાતી નથી અને તે ફગાવી દેવામાં આવશે.

એસ. કે. એસ

અરજીઓ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.